

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑΞΙΔΙΑ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Τουριστικά

Το κείμενο βρίσκεται στο βιβλίο «Παιδεία ή Υποπαιδεία;» του Μανόλη Ανδρόνικου, Εκδόσεις Ίκαρος, Αθήνα, 1976.

Ο Ηρόδοτος διηγείται στο πρώτο βιβλίο της ιστορίας του πως ο Σόλων, αφού υποχρέωσε τους Αθηναίους με όρκο να κρατήσουν για δέκα χρόνια τους περίφημους νόμους του χωρίς να τους μετατρέψουν, έφυγε από την Αθήνα για δέκα χρόνια και έκανε ταξίδια σε μακρινές χώρες. Πήγε στην Αίγυπτο στο βασιλιά Άμασι και ύστερα έφτασε στις Σάρδεις, όπου τον φιλοξένησε ο περιλάλητος βασιλιάς της Λυδίας, ο Κροίσος. Στη συνέχεια μάς ιστορεί μια περίφημη συνομιλία του σοφού Αθηναίου με τον Ασιάτη βασιλιά· ο Κροίσος άρχισε τη συζήτηση μ' αυτά τα λόγια: «Ξένη Αθηναίε, μεγάλη είναι η φήμη που έφτασε ως εμάς και για τη σοφία σου και για τα ταξίδια σου, πως αγαπώντας τη μάθηση γύρισες χώρες πολλές μόνο και μόνο για να τις δεις».

Αυτή η περιήγηση του κόσμου με στόχο την άδολη γνώση, σε αντίθεση προς την «εμπορία», το ταξίδι για κέρδος, συνεχίστηκε και στάθηκε ακένωτη πηγή πνευματικών κατακτήσεων του ανθρώπου που «ορέγεται φύσει του ειδέναι» (επιθυμεί από τη φύση του να γνωρίζει). Άνθρωποι με δυνατή παρόρμηση και τόλμη, αποφασισμένοι να ταλαιπωρηθούν, ακόμα και να κινδυνέψουν, ξεκινούσαν από την πατρίδα τους για χώρες μακρινές, φημισμένες για την παράξενη φύση τους, τα ιδιόρρυθμα έθιμα τους ή τα θαυμαστά δημιουργήματα του πολιτισμού τους. Οι δυο τόμοι του Κυριάκου Σιμόπουλου που έχουν τον τίτλο «Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα» προσφέρουν συναρπαστικές πληροφορίες για το θέμα και συνθέτουν μια πλουσιότατη εικόνα της περιηγητικής έλξης που άσκησε η Ελλάδα ύστερα από τα ρωμαϊκά κιόλας χρόνια ως το 18ο μεταχριστιανικό αιώνα. [...]

Οι τουρίστες και ο τουρισμός είναι ουσιαστικά μεταπολεμικό φαινόμενο και δεν αποτελούν ποσοτική διαφοροποίηση του παλαιού ταξιδιώτη, ούτε μπορεί να θεωρηθούν μεταγλωττισμός του «περιηγητής» και «περιήγηση», που έχουν εντελώς διαφορετικό νόημα. Η διαφορά του τουρίστα από τον παλαιό ταξιδιώτη δεν είναι μονάχα ότι ανήκει σε μεγάλες ομάδες που κινούνται «οργανωμένα» και άβουλα· η διαφορά βρίσκεται στη στάση του απέναντι στον τόπο που επισκέπτεται και στο λαό που κατοικεί την περιοχή με το

τουριστικό ενδιαφέρον.

Ο σύγχρονος τουρίστας θεάται τους χώρους και τους ανθρώπους της ξένης χώρας που επισκέπτεται με την όραση του θεατή μιας θεατρικής σκηνής, άλλοτε θαμπωμένος, άλλοτε αδιάφορος, άλλοτε γοητευμένος και άλλοτε αγανακτισμένος, ποτέ όμως με την πνευματική εκείνη μέθεξη (ψυχική συμμετοχή) που θα του επέτρεπε να ζήσει μέσα σ' αυτούς τους χώρους αληθινά και να συζητήσει με τους γηγενείς (ντόπιους) κατοίκους που θα μπορούσαν να του μεταδώσουν το πνεύμα και των κτισμάτων αλλά και των φυσικών ακόμα πραγμάτων, μιας ρεματιάς λ.χ. ή μιας ακρογιαλιάς.

Ο τουρίστας ταξιδεύει από τόπο σε τόπο με την απληστία να κορέσει¹ το κενό που του προκαλεί η καθημερινή του ζωή, άμοιρη τις πιο πολλές φορές από μόνιμα και ουσιαστικά ενδιαφέροντα. Θέλει να δει αξιοθέατα και να βρεθεί σε χώρες εξωτικές ή να απολαύσει σε μίαν άλλη βαθμίδα ή έστω και σε μίαν άλλη ποιότητα τις αισθησιακές ηδονές που μπορεί να του προσφέρει η οικονομική του δυνατότητα. Ο βόρειος κατεβαίνει στη Μεσόγειο να χαρεί τον ήλιο που τον στερείται και ο νότιος ανεβαίνει προς τον βορρά για να ζήσει μέσα στην «πολιτισμένη» ζωή της ευρωπαϊκής πόλης. Και ο ένας και ο άλλος όμως βρίσκονται, κατά κανόνα, μέσα σ' ένα περιβάλλον που έχει δημιουργηθεί από τους ίδιους, στα ξενοδοχεία τα γεμάτα από τουρίστες, στα εστιατόρια που ξεφυτρώνουν με στόχο τους τουρίστες, στα θεάματα που προσφέρονται για τους τουρίστες, σιγά σιγά δημιουργούνται και οι καταυλισμοί οι ειδικοί για τους τουρίστες, αυτοί που δεν κατόρθωσαν ούτε να βαφτιστούν με όνομα του τόπου και κρατούν την ξένη τους φωνή: camping.

A3. Να γράψεις μια εισήγηση που θα εκφωνήσεις προς τους συμμαθητές/τριές σου, με τους οποίους οργανώνετε μια σχολική εκδρομή, στο πλαίσιο ωριαίας συνέλευσης του τμήματος. Σε αυτήν να παρουσιάσεις τις ιδέες σου για την οργάνωση αυτής της εκδρομής, ώστε να γίνει ενδιαφέρουσα και με εκπαιδευτικό χαρακτήρα. (200-250 λέξεις)

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗΣ (1961-)

Ο ΚΗΠΟΣ ΤΗΣ ΕΔΕΜ²

Το ποίημα «Ο ΚΗΠΟΣ ΤΗΣ ΕΔΕΜ» ανθολογείται στην ποιητική συλλογή «Τέσσερα ποιήματα» του

¹ Να κορέσει: να χορτάσει.

² Ο κήπος της Εδέμ: ο επίγειος τόπος που παραχώρησε ο Θεός στους Πρωτόπλαστους, Αδάμ και Εύα, στη Μεσοποταμία.

Αλέξανδρου Αραμπατζή, 2017.

ΣΤΟΝ Κήπο της ΕΔΕΜ ποια θα ήταν άραγε η τουριστική ατραξιόν;
Φαντάζομαι η Εύα, το Φίδι και το Μήλο σαν σόου σε καμπαρέ
Ο Αδάμ σε ρόλο κομπάρσου να καμαρώνει στα λαμπερά σκηνικά.
Τα τουριστικά λεωφορεία να καταφθάνουν ασταμάτητα στη σειρά.
Όλες οι περίεργες γλώσσες της γης ν' ακούγονται ζωντανά
Μα και γκρίνια και βλαστήμιες για το κουραστικό ταξίδι.
Και το χειρότερο απ' όλα όταν οι τουρίστες μαθαίνουν πως δεν υπάρχει
Φαστφουντάδικο ή ρεστοράν και μόνο τα φρούτα αφθονούν
Τα πιτσιρικά τότε αρχίζουν να κλαίνε διασολεμένα, οι μαμάδες ταραάζονται
Οι μπαμπάδες ψάχνουν απεγνωσμένα να βρουν τον διευθυντή
Αλλά διευθυντής στον Κήπο της Εδέμ είναι μονάχα ο Θεός
Τότε απαιτούν να δουν τον ίδιο τον Θεό να του τα ψάλλουν ένα χεράκι
Τα θηρία από τον θόρυβο τρομάζουν και τρέχουν μανιασμένα
Κάποιοι ρίχνουν την ιδέα να τα πάρουν με τις καραμπίνες στο κυνήγι
Δεν προλαβαίνουν γιατί καταφθάνουν κάτι περίεργοι τύποι ντυμένοι στα λευκά
Και σαν σεκουριτάδες τους πετάνε κλωτσηδόν έξω από τον κήπο και η πύλη κλείνει
Οι τουρίστες εξοργισμένοι απειλούν πως όλα αυτά δεν θα περάσουν έτσι
Θα βουίξουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης από καταγγελίες κι αντεγκλήσεις
Ακούς εκεί αυτός ο περίφημος θεός που για χάρη του ξοδεύουν τόσα λεφτά
Σε κεριά, σε εικόνες, σ' εκκλησίες, σε θυμιατά, σε παπάδες και σε καμπαναριά
Αντί να τους προσφέρει άνετη φιλόξενη και παραδείσια διαμονή
Με βία κι αποκοτιά από δημόσιο κήπο να τολμήσει να τους κλωτσοπετάξει
Άλλωστε όλοι τους από τις διαφημίσεις κάπως αλλιώς τα είχαν φαντασθεί
Και από τα λόγια των τουριστικών πρακτόρων πάλι κάτι άλλο είχαν εννοήσει.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Πώς παρουσιάζει την συμπεριφορά των τουριστών στον Κήπο της Εδέμ το ποίημα; Για ποιο λόγο θεωρείς ότι έχουν αυτή τη συμπεριφορά οι τουρίστες;

ή

2. Να υποθέσεις ότι είσαι ένας τουρίστας και μετά το τέλος του ταξιδιού γράφεις μια επιστολή στο τουριστικό γραφείο για να διατυπώσεις τα παράπονά σου.

Μονάδες 25